

Josef Scharfen ml.

Mikroaerofilní aktinomyceety a aktinomykóza

editice nukleusové

NUCLEUS HK

Knihu lze objednat na stránkách nakladatelství NUCLEUS HK

<http://www.nucleus.cz/index.php?action&page=publish>

Předmluva ke knize „Mikroaerofilní aktinomyceety a aktinomykóza“.

V krátkém období po vydání velmi poutavé a úspěšné publikace, shrnující podrobné poznatky a vlastní pozorování autora o vlastnostech nokardií a jejich medicínském významu, (Nokardióza, Nucleus HK 2008), připravil Josef Scharfen ml. pro stejné

nakladatelství podobně koncipované dílo „Mikroaerofilní aktinomycety a aktinomykóza“.

Stejně jako nokardie, jsou i aktinomycety podivuhodné mikroorganismy, pokládáné za jedny z nejstarších živých obyvatelů naší planety. Aktinomycety patří mezi bakterie, do poloviny minulého století však byly pokládány za mykotické organismy. Tento mylný předpoklad se odráží v názvu rodu (*Actinomyces*) i v označení onemocnění (aktinomykóza). Některé aktinomycety totiž vytvářejí větvičí se vlákna podobná myceliím mykotických organismů, na rozdíl od nich však postrádají diferencované jádro, mitochondrie, a chitin nebo glukany v buněčné stěně.

První známá aktinomykóza je z roku 230 před Kristem, doložená nálezem žebra s typickým postižením. Na sklonku devatenáctého století byly popsány klinické a mikrobiologické vlastnosti *A. bovis* a *A. israelii*, prvních dvou nejznámějších druhů aktinomycet. Podobně jako u nokardií však objev většiny ze 39 dnes známých druhů aktinomycet umožnil až rozvoj moderních identifikačních metod v posledních dvaceti letech. V této souvislosti je nezbytné zdůraznit nezastupitelný význam sbírek mikroorganismů, které uchovávají zajímavé exempláře k další analýze. Ukázalo se, že sbírka mikroorganismů v Trutnově, založená zhruba před šedesáti lety otcem autora této publikace, poskytla po reidentifikaci uložených izolátů genetickými metodami množství raritních druhů, které mohl autor blíže prozkoumat, a z nichž některé jsou prezentovány v obrazové části této publikace.

Mezi mikroaerofilní aktinomycety patří další bakterie, např. z rodů *Corynebacterium*, *Rothia*, *Propionibacterium*, které mají s rodem *Actinomyces* podobné biologické vlastnosti, a z nichž některé způsobují onemocnění aktinomykóze podobná, nebo dokonce ze zcela identickým klinickým průběhem, jako je tomu u druhu *Propionibacterium propionicum*. Právem lze proto očekávat, že v budoucnu s rozvojem nových poznatků dojde ve skupině mikroaerofilních aktinomycet k novému uspořádání.

Publikace je přehledně členěná do kapitol obsahujících taxonomii mikroaerofilních aktinomycet, podrobnosti jejich identifikace, patogenezy, onemocnění a léčby. Tabulky výstižně a přehledně shrnují nejvýznamnější informace z dané kapitoly. Za zvláště zajímavý lze pokládat popis vysoce diferencovaných ekosystémů, které mikroaerofilní aktinomycety vytvářejí spolu s dalšími mikroorganismy, v nichž probíhají vzájemně výhodné komplexní interakce jednotlivých účastníků.

Publikace „Mikroaerofilní aktinomycety a aktinomykóza“ obsahuje přehledně uspořádané relevantní informace z literárních zdrojů, které autor vhodně doplnil a rozšířil vlastními poznatky, svědčícími o hluboké znalosti problému. Hloubku a rozsah informací ocení především mikrobiologové a klinici, čtivý způsob jejich podání však může zaujmout i laické čtenáře. Sto čtyřicet čtyři mimořádně kvalitních, podrobně komentovaných barevných fotografií, znázorňujících typické mikroskopické a makroskopické vlastnosti jednotlivých druhů, pomůže mikrobiologům v předběžné orientaci mikroaerofilních aktinomycet, a ostatním čtenářům může ukázat pestrobarevný svět těchto zajímavých bakterií.

7.1.2009

Pavla Urbášková